

KUTSU JUURIMATKALLE

kulttuuriperintö ja suomalaiset juuret matkailussa

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

Kulttuuriperintö-
kasvatuksen seura

ProAgria
Itä-Suomi

MKN Itä-Suomi

Kuva: finna.fi Peltola, Matti Olavi
1939, Museovirasto

Juuret, tarinat ja paikat – kulttuuriperintö juurimatkailun sydämessä

Ohjelma

- 13:00 – 13.05 Avaussanat ja hankkeen esittely**
matkailuasiantuntija Anna Rintainen, MKN Itä-Suomi
- 13:05 – 13.30 Mitä on kulttuuriperintö?**
toiminnanjohtaja Ira Vihreälehto, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura
- 13.30 – 13.45 Sauna ja suomalaisuus**
perinnesaunottaja Maaria Alen
- 13.45 – 14.00 Metsät ja suomalaisuus**
tutkimuspäällikkö Reetta Karhunkorva, Suomen Metsämuseo Lusto
- 14.00 – 14.15 Vaikea kulttuuriperintö ja matkailu**
museonjohtaja Kalle Kallio, Työväenmuseo Werstas
- 14.15 – 14.30 Miten juurimatka voi näkyä maailmanperintökohteessa – esimerkkinä Suomenlinna**
matkailuasiantuntija Milla Öystilä, Suomenlinnan hoitokunta/ Museovirasto
- 14.30 – 14.45 Kalevalaa ja suomalaista sisua – mitä on suomalaisuus?**
kehittämispäällikkö / arkistot Eija Stark, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
- 14.45 – 14.55 Kysymyksiä ja keskustelua**
- 14:55 – 15:00 Päätössanat ja tulevat toimenpiteet**
matkailuasiantuntija Anna Rintainen, MKN Itä-Suomi

Kuva: finna.fi Gästgiveriet / Kestikievari. Kolme miestä saunassa
(1936) Museovirasto

Webinaarin järjestää MKN Itä-Suomen ja Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seuran Kutsu juurimatkalle - kulttuuriperintö ja suomalaiset juuret matkailussa – hanke, jota rahoittaa EU:n maaseuturahasto.

Hanke
EU maaseuturahaston
koordinointi ja aktivointihanke

Toteutusaika
1.10.2025 – 31.12.2027

Budjetti
269.781,64 € (100%)

Rahoittaja
Pohjois-Karjalan ELY (1.1.2026 alkaen
Itä-Suomen elinvoimakeskus)

Hallinnoija
ProAgria Itä-Suomi ry / MKN Itä-Suomi

Osatoteuttaja
Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura

HANKETIIMI

ASIAANTUNTIJAT

Hanketiimi

MKN ITÄ-SUOMI

Matkailuasiantuntija Anna Rintinen
Yritysasiantuntija Jaana Puhakka
Maksatusasiantuntija Jenni Kosunen

SUOMEN KULTTUURIPERINTÖ- KASVATUKSEN SEURA

Toiminnanjohtaja Ira Vihreälehto
Erityisasiantuntija Julia Uusoksa

Asiantuntijapalvelut

TAIGAWISE

Hanna Liappis
Päivi Suutari
Susanna Larkas
Laura Björk
Elina Salminen

Kuva: finna.fi Itänen Eino
1943, SA-kuva, Sotamuseo

KOHDERYHMÄT

Suomalaiset matkailuyritykset ja muut matkailualan yhteisöt, kehittäjät ja kunnat, kulttuuriperintöalan asiantuntijat ja yhteisöt, arkisto-, museo-, kotiseutu-, ja perinnealojen toimijat, sekä kolmannen sektorin yhdistykset ja järjestöt erityisesti maaseutualueilla

VÄLILLISET HYÖDYNSAAJAT

Ulkosuomalaiset, suomalaiset sukujuuret omaavat, kotimaiset juurimatkailijat, matkailun markkinointi- ja myynti-organisaatiot sekä matkailupalveluiden käyttäjät: paikalliset ja lähialueen asukkaat, vapaa-ajan asukkaat ja matkailijat

JUURIMATKAILU

Juurimatkailu on kulttuurimatkailun muoto, jossa matkailijat etsivät yhteyttä juuriinsa sukututkimuksen, dna-testien, kulttuuriperinnön ja paikallishistorian kautta.

Se tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia matkailuliiketoiminnan kehittämiseen ja paikallistalouden vahvistamiseen erityisesti maaseutualueilla.

Kuva: tekoälyllä tuotettu, 2026

TAUSTAA

Juurimatkailun edelläkävijämaita Euroopassa ovat Italia, Skotlanti ja Irlanti, joissa on jo pitkään tuotteistettu juurimatkailijoita kiinnostavia palveluja ja kehitetty yhtenäisiä työkaluja matkailuyrityksille.

Suomessa juurimatkailun potentiaali on vielä valtaosin hyödyntämättä, vaikka maassa on merkittävää siirtolaisuushistoriaa ja kattavia arkistoaineistoja. Suomi tunnetaan myös edelläkävijänä dna-testauksessa.

TAVOITTEET JA TULOKSET

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa matkailuyritysten, kulttuuriperintö-, museo- ja arkistoalan toimijoiden asiakasymmärrystä, tuoteosaamista ja yhteistyötä juurimatkailussa sekä lisätä Suomen asemaa houkuttelevana kansainvälisenä matkailukohteena.

Hanke tukee kestävästä matkailusta, kulttuuriperinnön elävöittämistä ja maaseutualueiden elinvoimaa.

Hankkeen tuloksena syntyy valtakunnallinen juurimatkailun ekosysteemi, konkreettisia työkaluja juurimatkailun edistämiseen, uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä kansainvälistä näkyvyyttä suomalaiselle matkailulle.

Kuva finna.fi Foto Roos
Stockmannin näyteikkuna 1930-luvulta

TYÖPAKETIT

- 1 Juurimatkailun nykytilan kartoitus
- 2 Kulttuuriperintö ja suomalainen kulttuuri-identiteetti juurimatkailussa
- 3 Juurimatkailun mahdollisuudet (maaseutu)matkailun kestävässä kehittämisessä
- 4 Suomen tunnettuuden kehittäminen juurimatkailumaana
- 5 Hankkeen koordinointi ja hankeviestintä

TYÖPAKETTI 1. JUURIMATKAILUN NYKYTILAN KARTOITUS

Deskityö, kartoitus, kooste ja
analysointi

Raportti juurimatkailun tilasta

Benchmark-caset ja toimivat
käytänteet maailmalta

Käynnissä:
NYKYTILAKARTOITUS
DMO & DMC -toimijoille

TYÖPAKETTI 2. KULTTUURIPERINTÖ JA SUOMALAINEN KULTTUURI- IDENTITEETTI JUURIMATKAILUSSA

Aloituswebinaari, kick off

Kulttuuriperintöön ja identiteettiin
liittyvä webinaari

Sukututkimukseen liittyvä
webinaari

Tietopaketit aiheesta

Avoimen AMK:n opintojakso 5 op,
Karelia AMK

Kuva: tekoälyllä tuotettu, 2026

TYÖPAKETTI 3. JUURIMATKAILUN MAHDOLLISUUDET (MAASEUTU)MATKAILUN KESTÄVÄSSÄ KEHITTÄMISESSÄ

Webinaari kestävän matkailun ja juurimatkailun yhteyksistä

Webinaari juurimatkailijan tarpeet ja toiveet tuotteistamisen näkökulmasta

Teemalliset työpajat 3-5 kpl

Juurimatkailun tuoteaihoita ja tuotteistusta

Toimijaverkoston luominen

Juurimatkailun tuotesuosituksset

TYÖPAKETTI 4. SUOMEN TUNNETTUUDEN KEHITTÄMINEN JUURIMATKAILUMAANA

Deskityö, sis. juurimatkailun
jalkauttaminen: STF-ohjelma,
kansalliset ja alueelliset USP:t,
markkinointi- ja myyntikanavat

Sisällöntuotanto 'Roots in Finland'

Pilotointimatkat 1-2 kpl Pohjois-
Karjalasta lähteneiden jälkeläisille /
karjalaiset juuret omaaville

Roots in Finland –sivun/sivuston
lanseeraus

TYÖPAKETTI 5. HANKKEEN KOORDINOINTI JA HANKEVIESTINTÄ

Hankkeen aloituspalaveri rahoittajan kanssa

Hankkeen koordinointi, raportointi, hankintaprosessit

Myyntiin, markkinointiin, tapahtumiin ja yhteistyöhön liittyvät tapaamiset ja toimenpiteet

Monikanavainen hankeviestintä

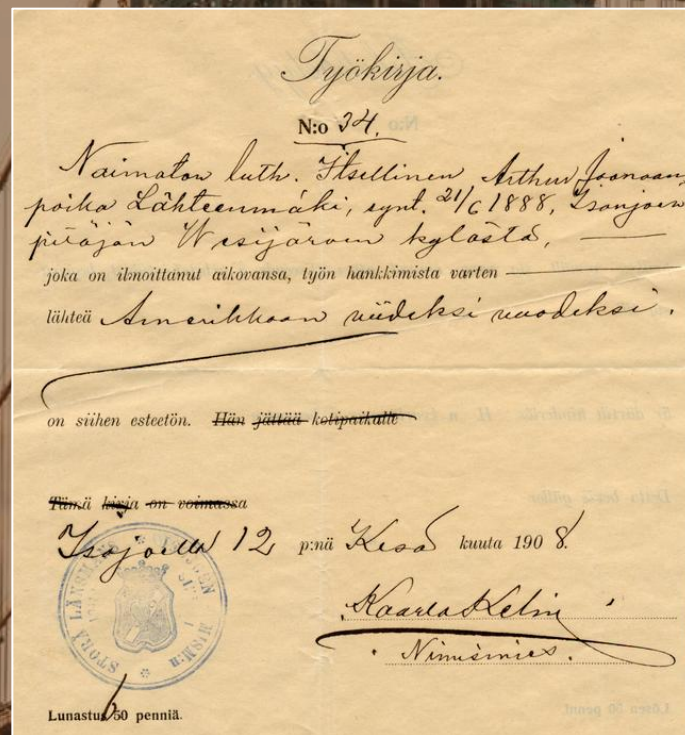
Näkyvyys- ja viestintätoimenpide (ostopalvelu)

Hankkeen päätöstilaisuus, jatkotoimenpiteet

Kuva: finna.fi Olga Koivuniemi ja Lyydia Sormunen Amerikkaan lähdössä. Museovirasto

Kuva: finna.fi Isojoen nimismiehen myöntämä esteettömyystodistus siirtolaiseksi Amerikkaan lähtevälle. 1908. Siirtolaisuusinstituutti

OBS.!

Resande till Amerika och Kanada!

Emedan det upprepade gånger förekommit att resande till Amerika blivit av så kalla de „bönfångare” lurade på sina resemedel, uppmanas våra passagerare att vara på sin vakt och icke inlåta sig i samtal med någon okänd person, ej heller taga emot inbjudan till något café eller dylikt.

Finska Ångfartygs Aktiebolagets
Emigrantavdelning.

HUOM.!

Matkustajat Amerikkaan ja Kanadaan!

Koska useita kertoja on tapahtunut, että Amerikkaan aikovat matkustajat ovat tulleet petkutetuiksi matkarahoistaan niin kutsuilla „maalais-huiputtajilta”, kehoitamme heitä antautumasta puheisiin vieraiden henkilöiden kanssa ja varoitamme matkustajia lähtemästä heidän kanssansa kahviloihin y. m.

Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiön
Siirtolaisosasto.

Kuva: finna.fi Kansallismuseo

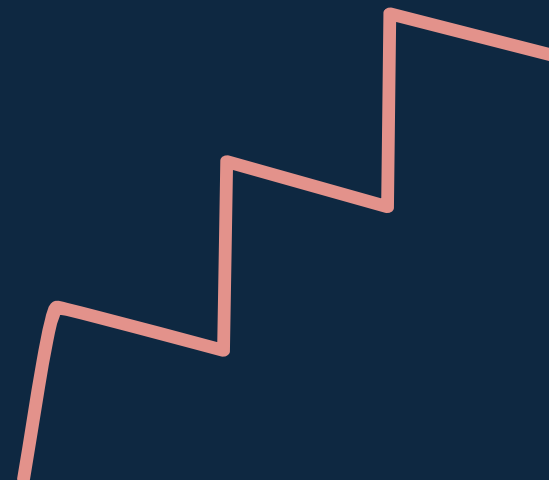
Kulttuuriperintö-
kasvatuksen
seura

Mitä on kulttuuriperintö?

Ira Vihreälehto

FM, opettaja, tietokirjailija, juontaja tv-sarjassa
Puolet minusta, toiminnanjohtaja
Kulttuuriperintökasvatuksen seurassa

Jäsen OKM:n asettamassa aineettoman
kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmässä 2018-
2026 ja Euroopan kulttuuriperintötunnuksen
ohjausryhmässä 2024-28

Kulttuuriperintöön sisältyy:

- aineeton ja aineellinen perintö
- digitaalinen perintö

- Kulttuuriperintö luo yhteenkuuluvuuden tunnetta kansallisesti, mutta myös yli rajojen (mutta nationalismi)
- Kulttuuriperintö edustaa aina tietoisia valintoja: muistamista ja unohtamista, sisällyttämistä tai ulkopuolelle jättämistä.
- **YK:n kasvatus- tiede- ja kulttuurijärjestö Unesco** ylläpitää luetteloita ihmiskunnan kulttuuriperinnöstä.

Vaikea kulttuuriperintö

- Kulttuuriperintö ei ole vain ylpeydellä tai ilolla muistettavia asioita. Se voi herättää ikäviä tunteita tai negatiivisia mielikuvia esim. sotien tapahtumat
- Vaikea kulttuuriperintö kansainvälisessä keskustelussa, esim. Black Lives Matter
- Dark heritage tourism on matkustamista paikkoihin, jotka liittyvät kuolemaan, kärsimykseen esim keskitysleirit
- Dark tourism hyödyntää vaikeaa kulttuuriperintöä
- Vaikean kulttuuriperinnön keskiössä on eettisyys, vastuu ja muistamisen politiikka

*aineeton kulttuuriperintö *aineellinen kulttuuriperintö *vaikea kulttuuriperintö
*historiapolitiikka *muistipolitiikka

Onko tässä
kuvassa
suomalainen
kulttuuri?

1. Puuttuuko jotain?

2. Mitä sinun
kuvassasi olisi?

Vastaa chattiin.

Can you generate me a picture where all the different dimensions of Finnish culture and heritage would be visible?

Kuva luotu

Hatanpään koulu Tampereella, valmistava luokka (ukrainalaiset) 2/2023

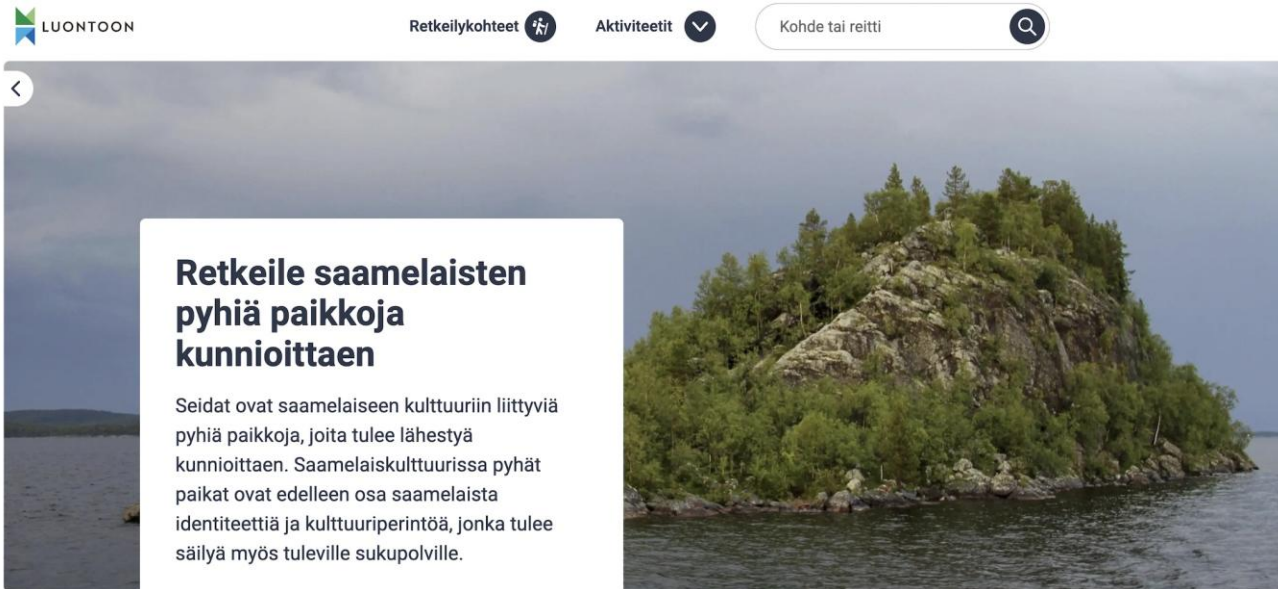
пельмені
масляний тиждень
великдень
новий рік січня пірнати у холодну
вареники олиые
день святого миколая йти до лазні
сало

pääsiäinen
vareniki
öljyviikko öljy
pelmeni
ukrainalainen pekoni
pyhän nikolauksen päivä
borssikeitto uusivuosi ivan kupalan juhla

Kenen tarina kerrotaan? Kenen äänellä? Kuka on asiantuntija? Kenelle maksetaan?

Saamelainen kulttuuriperintö ja matkailu

Nykyrakentaminen eksotisoi saamelaiskulttuuria, sanoo arkkitehti Eveliina Sarapää

Arkkitehti Eveliina Sarapää haluaisi tuoda saamelaisalueen rakennusympäristöön saamelaista arvomaailmaa.

Inarissa sijaitseva saamelaisten kulttuurikeskus Sajoksen arkkitehtuuriin on haettu inspiraatiota esimerkiksi porontaljan muodosta.

Maailmanperintösopimus

- Unesco: Yhdistyneiden Kansakuntien eli YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö
- 193 valtiota (Suomi liittyi 1987)
- Suomessa 7 kohdetta (tulossa lisää)
- Yhteensä yli 1200 kohdetta ja vuosittain tulee lisää
- Listalta voidaan myös poistaa kohteita (3)
- *Poliittisuus*

Aineettoman perinnön sopimus

- Yli 170 valtiota mukana (luettelossa 785 kohdetta 150 maasta)
- Vastaus ei-länsimaiden tarpeille ja tavoitteille, dekolonisaation nostama, perusperiaate esim ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Toteutuuko?
- Sopimuksen tarkoituksena on edistää elävän perinnön tunnistamista ja vaalimista
- Suomesta saunaperinne ja kaustislainen viulunsoitto, sekä yhteispohjoismainen limisaumavene, käsinvalmistettuun lasiin liittyvä tieto, taito ja tekniikat, tulossa Torniojokilaakson lippoaminen
- Poistettu kansainvälisesti (1)

EUROOPAN KULTTUURIPERINTÖTUNNUS

Sauna ja suomalaisuus

-itämerensuomalaisen saunan
aineettomasta kulttuuriperinnöstä ja
saunasta matkailupalveluna

Maaria Alén

FM, Perinnesaunottaja®

Matkailu- ja saunapalvelukouluttaja,
matkailuyrittäjä

Kuvat: Perinnesaunottajat ry & Tero Nyman,
Mari Niutanen, Auli Kokkonen

Sauna – arkinen, tuttu ja vieras

Erottamaton osa suomalaista identiteettiä ja mielenmaisemaa

jokainen suomalainen on saunomisen asiantuntija

lauantaisauna kansallinen joukkorituaali
saunomista koko elinkaaren mitalta
osaammeko vastata kysymykseen **MIKSI?**
tunneemme saunatapojemme taustoja?
osaammeko avata hiljaista tietoa?

Saunassa on läsnä rinnakkain kaksi maailmaa

Arkisten ja rationaalisten asioiden maailma
kiukaineen, löylykauhoineen ja laudekorkeuksineen

Symbolinen, intuitiivisen ymmärryksen maailma
parantavine löylyineen, kansanparannusperinteineen ja huomaamattomine yhteisöllisine rituaaleineen

Juuret ja siivet

Saunomisen historiasta

katkeamaton ja elävä perinne esihistoriasta nykypäivään
henkisen ja fyysisen puhdistautumisen paikka
palautuminen rankasta työstä
yhteisöllinen rituaalikeskus

Sauna mielletään maailmalla suomalaisiksi

Unescon myöntämä status velvoittaa perinteen suojeluun
Matkailu- ja saunatoimijoiden tärkeä tuntee saunomisen kulttuuriperintöä monipuolisesti, osata selittää saunomisen tapoja ja niiden merkityksiä
Virhekäsitysten postaminen, ennakkoluulojen hälventäminen
esim. alastomuus, löylyn heitto, vihtominen, tietynlainen käytös ovat perua pyhän saunan kunnioittamisesta

Elävä perintö ja saunomisen tavat

Mikä muuttuu? Mitä tapoja säilytämme?
esim. vihtantekotaito ja vihdan käyttö

Sauna Route ry:

saunakulttuurin ja saunakohteiden tunnettuuden lisääminen Euroopassa & saunateemaisen kulttuurimatkailun edistäminen - Euroopan Neuvoston kulttuurireitistö

Perinnesaunottajat ry:

koulutettuja suomalaisen saunan aineettoman saunakulttuurin ja hoitosaunaperinteen ammattilaisia

Suomalainen saunaelämys kiinnostaa:

- Kokonaisvaltainen hyvinvointi - **hyvinvointimatkailu, hoidot**
- omat juuret ja identiteetti, aitous, paikallisuus, yhteisöllisyys, mytologia, pyhä sauna, merkitykset - **juurimatkailu, henkiset arvot, kulttuurimatkailu, ohjatut saunaohjelmat ja elämykset**
- Suomalainen elämäntapa - **Live like a local**
- Saunan luontoyhteys - **luonnosta hyvinvointia**

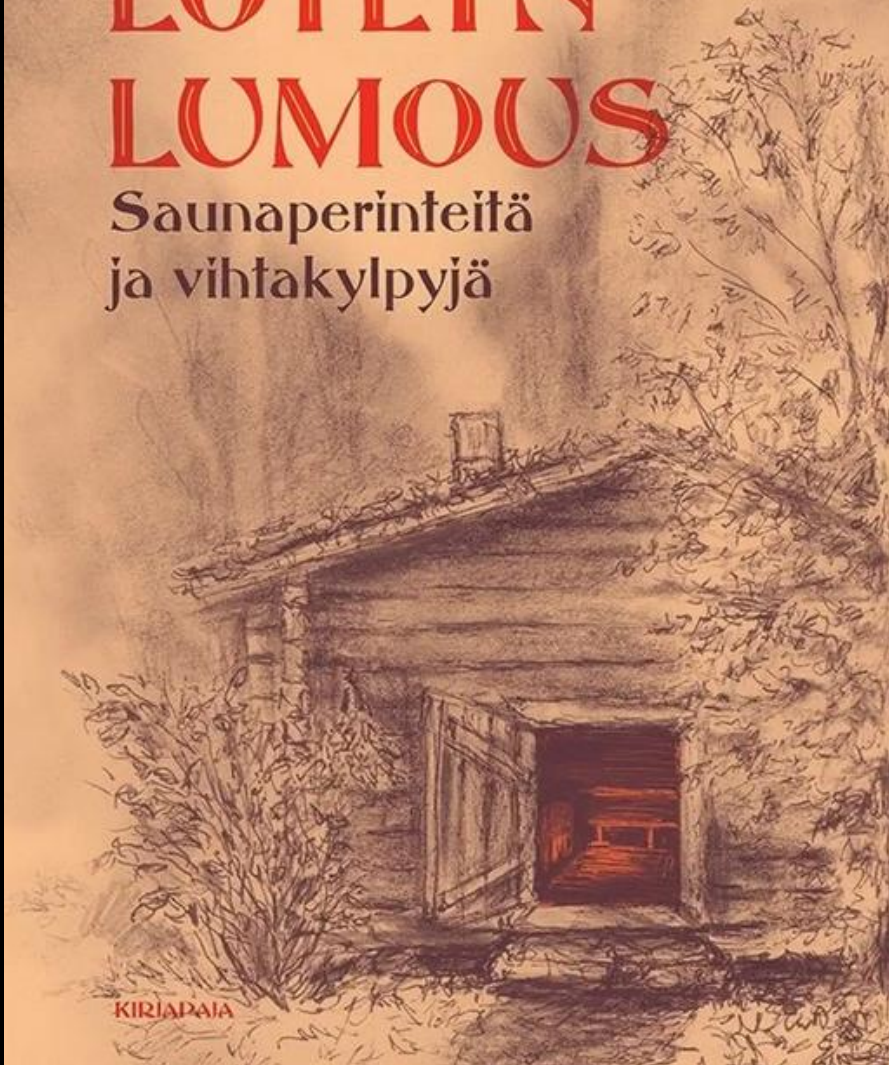
- **Pelkkä sauna harvoin enää riittää!** Kaivataan laadukasta, inklusiivista ja kestävästi tuotettua ohjelmaa, tekemistä, sisältöä
- **Tuotteistamisen ja yhteistyön tekemisen tärkeys!**

MAARIA ALÉN Sanna Pelliccioni

LÖYLYN LUMOUS

Saunaperinteitä
ja vihtakylpyjä

"Puhas vesi, veen emäntä,
veen emäntä veen isäntä
tee nyt mua terveheksi,
entisellensä ehoksi

Kun ma ainoisin anelen,
annan uhriksi sinulle
leppä sun lepyttäköhön,
suolat sun sovittakohon"

Lönnrot, E. (1880): Suomen
Kansan Muinaisia Loitsurunoja

Kiitos!

Lisätietoja:

Maaria Alén

alen.maaria@gmail.com

puh.040-7192848

METSÄT JA SUOMALAISUUS

Reetta Karhunkorva, Suomen Metsämuseo Lusto

Juuret, tarinat ja paikat – kulttuuriperintö juurimatkailun sydämessä -webinaari 9.4.2026

RESURSSI, PAIKKA, MAISEMA, PERINTÖ, EKOSYSTEEMI

Metsään liittyvää elävää perintöä, Lusto 2014

- Kesämökkeily, retkeily, metsästys, marjastus, sienestys, metsätalous, metsiensuojelu, metsäleikit, metsätapahtumat
- Erätaidot (esim. tulentekeo, suunnistus, liikkuminen, luonnonlukeminen kuten sään, ympäristön, maaston, kasvien, eläinten lukeminen)
- Jokamiehen oikeudet, yksityismetsänomistus (esim. perintömetsät)
- Metsien ja puun käyttöön liittyvät työtaidot (esim. metsätalouteen liittyvät taidot kuten istutus, raivaus, kaato, kuljetus, uitto, metsänhoito)
- Metsäperinteeseen liittyvät taidot (esim. tukkilaistaidot, käsityötaidot kuten tuohityö, pajutyö, päreyöt, työkalujen tekeminen, saunavastan teko)
- Metsään liittyvä taide (esim. musiikki, kirjallisuus, kuvataide), metsä kansallisena symbolina, metsään liittyvä ITE-taide
- Metsään liittyvä henkinen hyvinvointi, turvapaikka, mielipaikka, satujen paikka
- Kielelliset ilmaukset (esim. metsäsuomalaiset, metsäläiset, metsäkansa, metsä kirkkona, katajainen kansa, takapajula, olla takametsistä), sanonnat (esim. mennä metsään, suksi kuuseen, päin mäntyä, niin metsä vastaa), paikannimistö, etu- ja sukunimet (esim. Tapio, Mahla, Oksanen, Mäntylä), metsän nimitykset (esim. ryteikkö, pöpelikkö, vitelikkö, risukko, pusikko, hongikko, korpi)
- Metsään liittyvä kansanperinne (metsän henkiset merkitykset, metsä kirkkona, ekoteologia)
- Yhteiskunnallinen metsäkeskustelu

2014
LUSTO MUKAAN ELÄVÄN
PERINNÖN TYÖHÖN

METSÄSUHDEOIVALLUS

2017
LUSTON ALOITTEESTA
METSÄSUHDE KANSALLISEEN
LUETTELOON

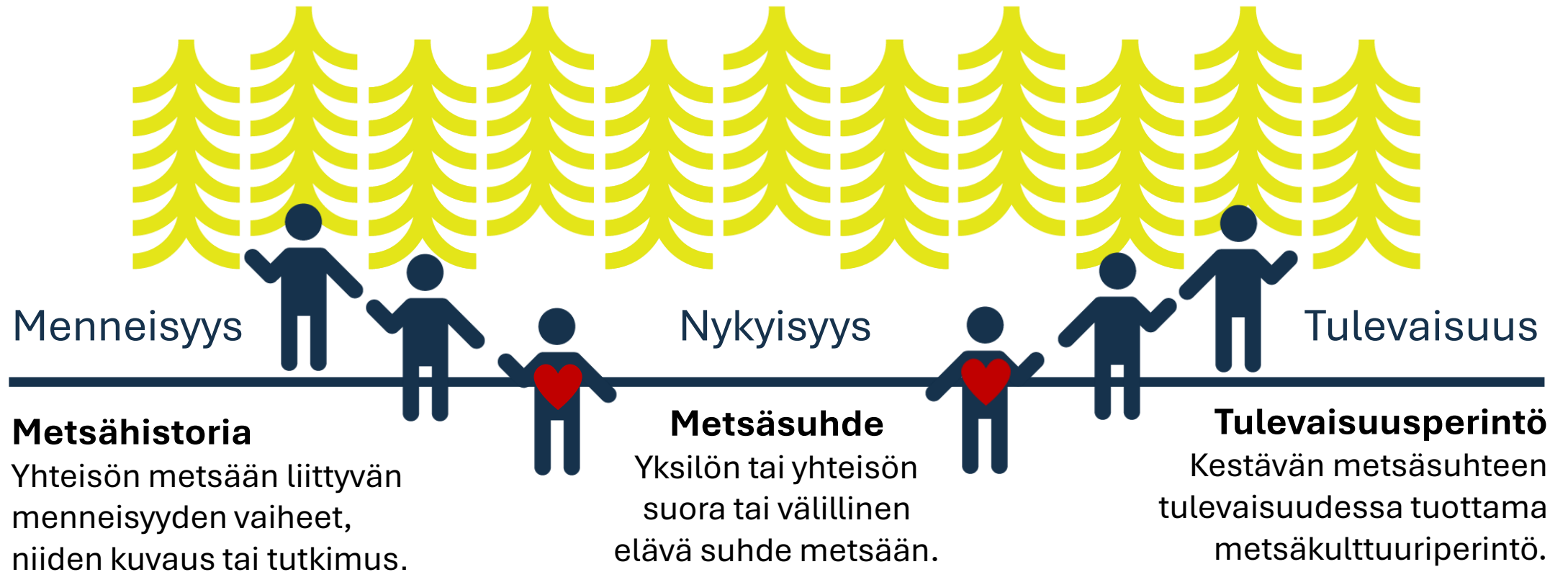

Metsäsuhde – mikä se on?

- **Jokaisella Suomessa on jonkinlainen suhde** maamme tärkeimpään luonnonympäristöön ja luonnonvaraan; **metsä on kietoutunut** historiaamme, yhteiskuntaamme, elinkeinoihin ja kulttuuriin
- Yksilön metsäsuhde on **moniulotteinen**, muuttuva kokonaisuus
- Muotoutuu **elämänvaiheissa**; ilmenee eri tavoin eri rooleissa, tilanteissa ja ympäristöissä
- Koostuu **monista elementeistä**, kuten arvoista, tunteista ja toimintatavoista
- Yhdellä yksilölläkin on usein **monta näkökulmaa** metsään
- Laajemmat kontekstit; metsäsuhteet ovat osa laajempaa **metsäkulttuuria** tai – kulttuureita
- Välillinen ja välitön eikä vain myönteinen

Metsäkulttuuri

Yksilöiden ja yhteisöjen sosiaalisessa yhteydessä jakamat, metsiin liittyvät toimintatavat, käytännöt, käsitykset, merkitykset ja arvot.

METSÄT JA SUOMALAISUUS – MONTA KULMAA METSÄÄN

Metsäläiset – identiteettien maisemat

Voimavara – hyvinvointia, hiljaisuutta, tilaa ja palautumista

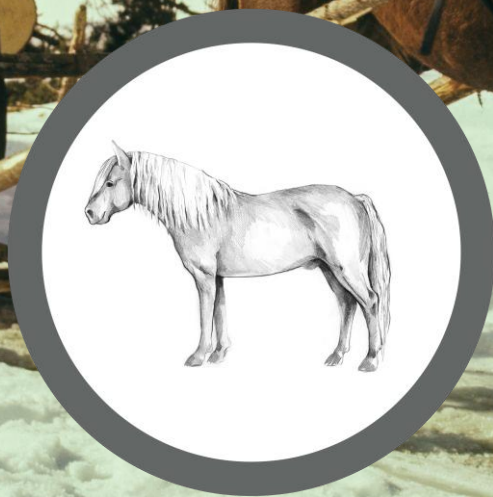

Aineeton metsä – tarinat, myytit ja henkiset merkitykset elämyksinä

Vihreä kulta – metsänantimet, tiedot ja taidot

Savotta – työn historiaa kokemassa

Metsäsuhde voi avata matkailuun uusia näkökulmia ja tasoja

- Kehollisesti
- Toiminnallisesti
- Kulttuurisesti
- Historiallisesti

Kuva: Marko Hippi, Metsie-keruun kokoelma, Lusto

Suomen
Metsämuseo

LUSTO

Lisätietoja:
Lusto.fi

**VAIKEA
KULTTUURIPERINTÖ
JA MATKAILU**

**KALLE KALLIO
MUSEONJOHTAJA**

9.4.2026

TYÖVÄENMUSEO

WERSTAS

- Kulttuuriperintöön liittyy aina arvottaminen ja valinta: ihmiset arvostavat erilaisia asioita kulttuuriperintönä.
- Museot toimivat historiakulttuurin markkinoilla, joilla esteettisyys, poliittisuus ja tiedollisuus vaikuttavat ihmisten kiinnostukseen.
- Vaikeaksi kulttuuriperinnöksi määrittyvät usein teemat, joita kaikki eivät arvosta. Yleensä jollain tavalla kiusallisia, kielteisiä, ikäviä tai muutoin luotaantyöntäviä.

- Vaikea kulttuuriperintö voi olla silti erittäin tunnettua tai historiallisesti merkittävää.
- Esimerkiksi 1900-lukua on kuvattu äärimmäisyyksien ajaksi, jolloin ideologiat ja väkivalta kietoutuivat kysymyksiin roduista ja luokista. Ei kovin kaunista kerrottavaa.
- Myös yksilöiden oikeus omaan historiaan on nostanut esiin vähemmistöjen ja marginaalien perintöä ja vaiennettuja tarinoita.
- Suositut museot eivät välttämättä keskity vain kivoihin ja nostalgisiin aiheisiin.

In the fifteen days of light
of it can ever make you
will bring back wood for

NÄÄLLÄ SAAPU VILJÄN
TAVINKI KIVOKSEN KÄYTTÖ
TAVINKI KIVOKSEN KÄYTTÖ

- Työväenmuseoissa vaikea perintö korostuu.
- Kysymykset köyhyydestä ja luokkasidonnaisesta työväenperinnöstä aiheuttavat kiusaantumista.
- Ajatus yhteiskunnallisesta muutoksesta ja jokaisen oikeudesta omaan historiaan.
- Työväenmuseot käsittelevät esimerkiksi siirtolaisuutta, työttömyyttä, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä, vammaisuutta, aktivismia, antirasismia, ympäristöä...
- Tapausesimerkkinä Lenin-museo (1946–2024) ja Idänsuhteiden museo Nootti (2025–).

Lenin, Ukraina ja historiapolitiikka

- Lenin-museo oli vuodesta 2016 lähtien keskittynyt neuvostohistoriaan objektiivisesti, tasapainoisesti ja ilman henkilöpalvontaa.
- Talvella 2022 sitä vaadittiin silti suljettavaksi.
- Vaikeinta kulttuuriperintöä oli museon nimi, mutta myös neuvostohuumori ja kämpmaine.
- Aikajännettä (1905–1991) piti laajentaa eikä kriisiviestintää voinut jatkaa loputtomiin.
- Tarve idänsuhteiden vaiheista kertoivalla museolle, mutta paremmalla nimellä.

Noottii.

- **Idänsuhteiden museo Nootti** avattiin yleisölle 15. helmikuuta 2025.
- Suomen ja Venäjän poliittinen ja ylirajainen historia vuodesta 1917 tähän päivään saakka.
- Jo Lenin-museon lakkauttaminen kuulosti radikaalilta ja sai maailman median liikkeelle.
- Vuoden viestintäteko -palkinto 2025.
- Kohun seurauksena kävijävirta kaksinkertaistui ennen Lenin-museon sulkemista ja Nootti sai hyvän vastaanoton. Muutos koululaisissa ja turisteissa kertoo vaikeasta perinnöstä.

SOTA
JA
RAUHA

WAR
AND
PEACE

PROPAGANDA, PROPAGANDA

PROPAGANDA

SOTA JA RAUHA

WAR AND PEACE

KYYTILÄ
1920 LK

VIIDÄNKAMPAAN
VOUSUT JA RAUDET

PALVELU

OIL

ОБЕД

VAIK
SUHT
N
ASIAANTUNTIJA

VAIKEIDEN
SUHTEIDEN
ASIAANTUNTIJA

NYT
TULEE
NOOTTIA

NYT
TULEE
NOOTTIA

Nootti.
Tuotteet / Products

IT'S
A LONG
STORY

KASVIN
HOIVAT
OHJE
VUOKALAN
KÄYTTÖ

KASVIN
HOIVAT
OHJE
VUOKALAN
KÄYTTÖ

KASVIN
HOIVAT
OHJE
VUOKALAN
KÄYTTÖ

FINN
THE
COUNTRY
BOOK

PAASI
KIVEN
LINJIA

PAASI
KIVEN
LINJIA

FINN
THE
COUNTRY
BOOK

PAASI
KIVEN
LINJIA

PAASI
KIVEN
LINJIA

PAASI
KIVEN
LINJIA

Kiitos!

Kalle Kallio

Museonjohtaja (FT, KM)

Työväenmuseo Werstas

kalle.kallio@tyovaenmuseo.fi

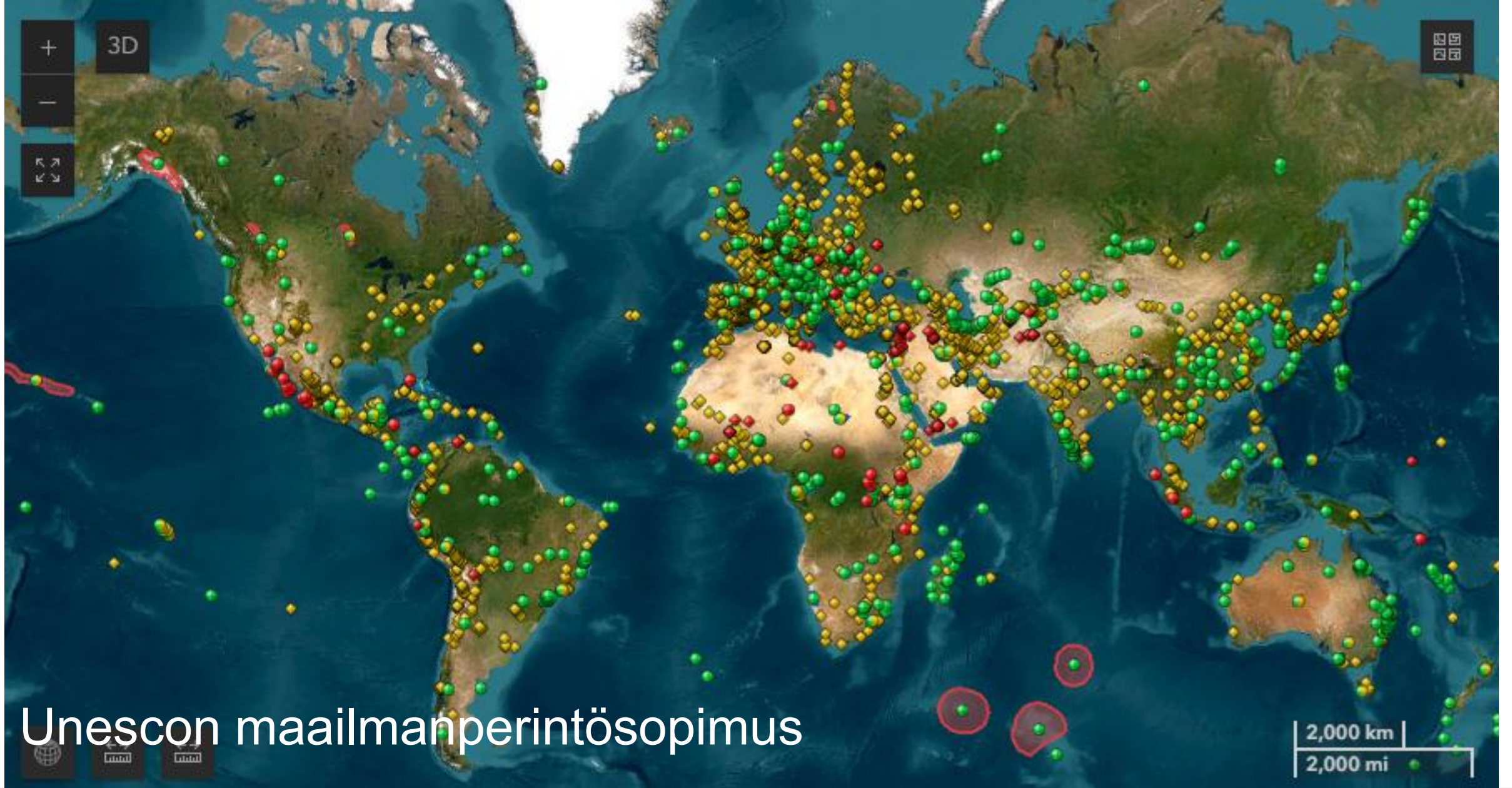
p. 040 716 7520

SUOMENLINNA
SVEABORG

Miten juurimatka voi näkyä maailmanperintökohteessa - esimerkkinä Suomenlinna

9.4.2026 Juurimatalla-hankkeen webinaari, Milla Öystilä Suomenlinnan hoitokunta/ Museovirasto

Unescon maailmanperintösopimus

1248
kohdetta

972
kulttuuri

235
luonto

41
molemmat

51 rajoja
ylittävät

53
vaarassa

3
poistettu

SUOMENLINNA
SVEABORG

Suomen maailmanperintökohteet

- 1991 Vanha Rauma
- 1991 Suomenlinna
- 1994 Petäjäveden vanhakirkko
- 1996 Verlan puuhiomo ja pahvitehdas
- 1999 Sammallahdenmäki
- 2005 Struven ketju
- 2006 Merenkurkun saaristo
- Aielistalla: Aalto-works sarjakohde

SUOMENLINNA
SVEABORG

Mitä Suomenlinna voi tarjota juurimatkailijalle?

- Linnoituksen entiset asukkaat – tullaan katsomaan paikkoja, jossa sukulaiset ovat asuneet ja eläneet
 - myös muualta kuin Suomesta
- Entisten asukkaiden kohtaamiset
- Suomenlinnassa aikaisemmin työskennelleet
- Merisotakoululla opiskelleet ja työskennelleet
- Muualta Suomesta Helsinkiin luokkaretkelle saapuneille mieleenpainuva paikka

Kuva: Ilpo Öystiän kuva-albumi, kuvaaja tuntematon

SUOMENLINNA
SVEABORG

Juurimatkailun muotoja kulttuuriperintökohteessa

- Suomenlinnassa yksi juurimatkailun muoto liittyy linnoituksen historian synkkään vaiheeseen
 - Maailmanperintöluettelossa myös monia samankaltaisia paikkoja
- Suomenlinnan vankileirin muistoksi tehty ympäristötaideteos kuvataiteilija Marja Kanervon suunnittelema muistopaikka
 - Elementteinä ovat luonnonkallio, sammal, kivet ja valuva vesi
- Vankileirillä kärsineiden ja kuolleiden omaiset olivat aloitteellisia muistopaikkahankkeessa

Kuva: Milla Öystilä

SUOMENLINNA
SVEABORG

Kiitos, kun sain olla osa
hankkeenne webinaaria

milla.oystila@suomenlinna.fi

Kalevalaa ja suomalaista sisua - mitä on suomalaisuus?

Kehittämispäällikkö Eija Stark (SKS)

Juuret, tarinat ja paikat – kulttuuriperintö juurimatkailun sydämessä webinaari 9.4.2026

Mikä Kalevala?

- Elias Lönnrotin kokoama eepinen runoelma; 1835 ja 1849
- Kansanrunot pohjalla, joita sommittelemalla Lönnrot rakensi juonellisen kokonaisuuden
- *Kalevala* ei ole pelkästään suomalaisten runoihin perustuvaa, vaan Lönnrotilla oli käytössä karjalankielistä ja inkeriläisiltä tallennettuja kansarunoja
- Kansanruno=luku- ja kirjoitustaidottoman väestön osan viestintämuoto 1800-luvulla; alkusointuista ilmaisua
- Käännetty yli 60 kielelle, tunnetuin suomalainen kaunokirjallinen teos

Kalevala kulttuuriperintönä

- *Kalevala* sai Euroopan kulttuuriperintötunnuksen (EHL) vuonna 2024
- yksi harvoista aineettoman kulttuuriperinnön kohteista, joille on myönnetty Euroopan kulttuuriperintötunnus
- edustaa jatkuvasti ajassa muuttuvaa ja moninaisille tulkinnoille avointa kulttuuriperintöä
- on toiminut tieteen, taiteen ja kulttuurin innoittajana ja sitä on hyödynnetty myös monissa suomalaisuuteen liittyvissä kiistoissa ja keskusteluissa
- inspiraationa mm. metallimusiikille, fantasiakirjallisuudelle, käsityöperinteelle ja tatuointitaiteelle

”Karjalaiseen ja suomalaiseen suulliseen perinteeseen perustuva Kalevala on yksi 1800-luvun vaikutusvaltaisimpia eepoksia. Sen lisäksi että Kalevala on tärkeä osa karjalaista ja suomalaista kulttuuriperintöä, se on myös osoitus eurooppalaisten kulttuurien ja identiteettien vuorovaikutuksesta ja monikerroksisuudesta.”

– Euroopan komissio

**EUROOPAN
KULTTUURIPERINTÖTUNNUS**

Kalevala ja SKS

- *Kalevalalle* myönnetyssä Euroopan kulttuuriperintötunnuksessa on nimetty neljä kohdetta, joissa voi tutustua *Kalevalan* eri puoliin
- SKS on pääkohde, muut kohteet: Gallen-Kallelan museo, Juminkeko & Parppeinvaaran runokylä
- SKS on *Kalevalan* alkuperäinen kustantaja
- Lönnrot oli yksi SKS:n perustajajäsen v. 1831
- SKS:n arkistossa säilytetään *Kalevalaan* ja sen lähteinä käytettyihin kansanrunoihin liittyviä käsikirjoitusaineistoja

Onko Kalevalassa itseämme?

- Löytyykö sieltä ”suomalaista sisua” – ja mitä on suomalaisuus?
- Kansanrunot kuvasivat käyttäjiensä elämää iloineen ja suruineen, vastoinkäymiseen (työnteon raskaus ankarissa olosuhteissa, pariutumisen ongelmat, lasten menetykset, huono aviomies, laiska vaimo, ikääntymisen ongelmat jne)
- Agricolalla 1500-luvulla sisu tarkoitti asian ominaislaatua tai lajia → ihmisestä käytettynä se tarkoitti taipumusta, luonnetta
- Määritelmä nykyään: sisu on ’sitkeä, hellittämätön tahdonvoima, sinnikkyys, lannistumattomuus; uskallus, rohkeus’ tai ’(kiivas, paha, kova) luonto

Kalevala – elävä eepos

<https://tietava.finlit.fi/kalevala/>

Matkailuasiantuntija

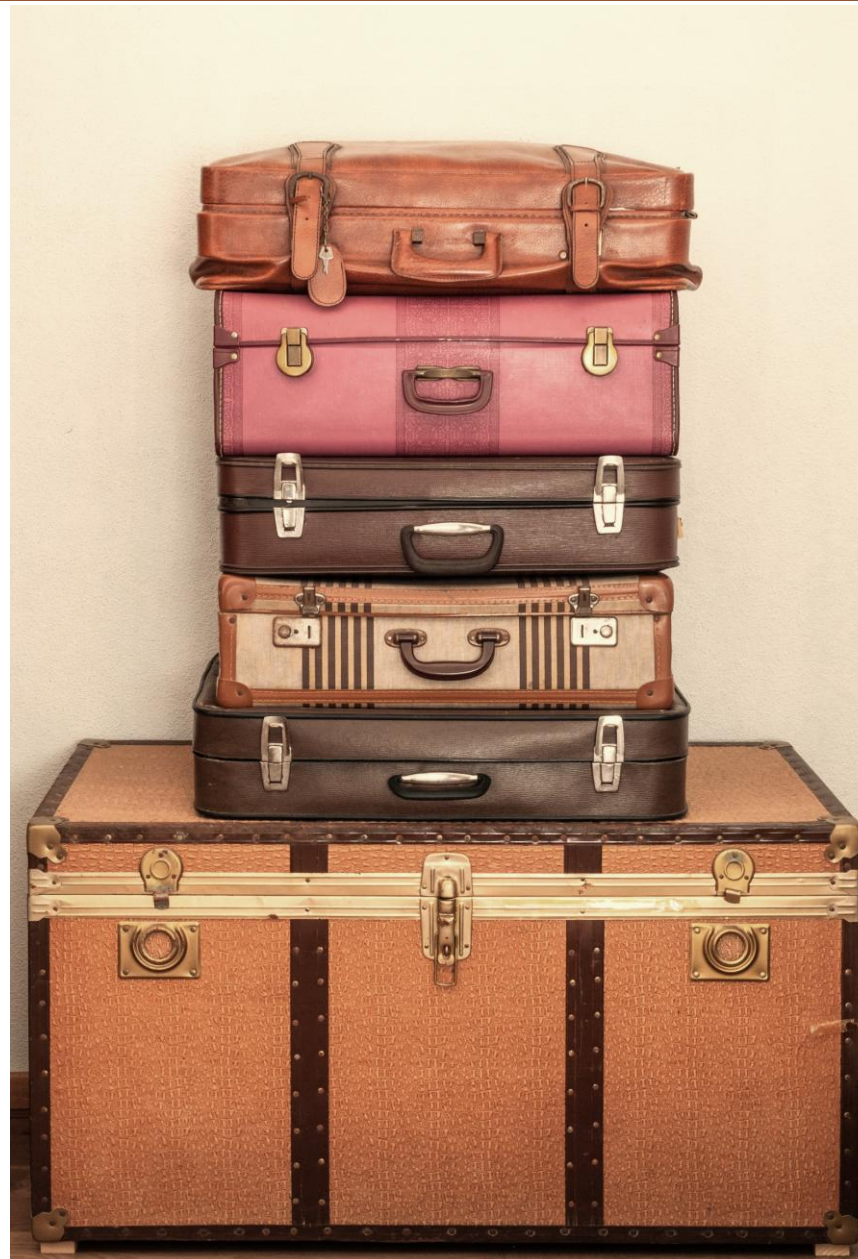
ANNA RINTEINEN

MKN Itä-Suomi, yrityspalvelut

+358 43 827 3703

anna.rinteinen@mkn.fi

<https://www.linkedin.com/in/annarinteinen/>

Toiminnanjohtaja

IRA VIHREÄLEHTO

Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seura ry

+358 50 338 1743

Ira.vihrealehto@kulttuuriperintokasvatus.fi

<https://www.linkedin.com/in/iravihrealehto/>

12.5.2026 klo 13-15 Miten suomalaiset juuret löytyvät? – Sukututkimus ja DNA-testit juurimatkan järjestäjän apuna. Ilmoittaudu:

